

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατευθυντήριες γραμμές για τη χρήση των τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο ως ζωοτροφών

(2018/C 133/02)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ιστορικό, στόχος και πεδίο εφαρμογής

Η Επιτροπή κατάρτισε σχέδιο δράσης για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων ως αναπόσπαστο τμήμα της ανακοίνωσης σχετικά με την κυκλική οικονομία ⁽¹⁾. Μία από τις πρωτοβουλίες είναι, χωρίς να ανταγωνίζεται τις τράπεζες τροφίμων ⁽²⁾, η αξιοποίηση των θρεπτικών συστατικών των τροφίμων ⁽³⁾ τα οποία για εμπορικούς λόγους ή λόγω προβλημάτων παραγωγής ή ορισμένων ελαττωμάτων δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο, μέσω της ασφαλούς χρήσης τους στη διατροφή των ζώων, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η υγεία των ζώων και η δημόσια υγεία. Έτσι, με τη χρήση των εν λόγω τροφίμων ως ζωοτροφών αποφεύγονται η λιπασματοποίησή τους, η μετατροπή τους σε βιοαέριο ή η απόρριψή τους με αποτέφρωση ή υγειονομική ταφή. Η διάκριση μεταξύ τροφίμων, ζωικών υποπροϊόντων, ζωοτροφών και αποβλήτων έχει προφανείς συνέπειες όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο το οποίο διέπει τα διαφορετικά είδη των εν λόγω προϊόντων.

Στο περιθώριο της συνεδρίασης της πλατφόρμας της ΕΕ για την απώλεια και τη σπατάλη τροφίμων ⁽⁴⁾ κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2016 πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη προκειμένου να εντοπιστούν τα ζητήματα που τίθενται σε σχέση με την παρούσα πρωτοβουλία. Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων επικαλέστηκαν τα ακόλουθα σημαντικά ή δυσανάλογα εμπόδια τα οποία θα μπορούσαν να ανακόψουν ή ακόμη και να αποτρέψουν την εκ μέρους τους προμήθεια τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο για χρήση τους ως ζωοτροφών:

- Ζητήματα που επηρεάζουν την ικανότητα εξασφάλισης της συμμόρφωσης των τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο για χρήση τους ως ζωοτροφών προς τη νομοθεσία για τις ζωοτροφές, δηλαδή τις απαιτήσεις σχετικά με την ασφάλεια των ζωοτροφών: η εφαρμογή διαδικασιών που βασίζονται στις αρχές της ανάλυσης κινδύνου και κρίσιμων σημείων ελέγχου (HACCP), ειδικής επισημάνσης, χωριστής αποθήκευσης και μεταφοράς των τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο,
- η διπλή καταχώριση των μονάδων ως επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών, που συνεπάγεται πρόσθετο έλεγχο των εγκαταστάσεών τους από διαφορετικές αρχές ελέγχου (τροφίμων, ζωικών υποπροϊόντων, ζωοτροφών, αποβλήτων),
- η υποχρέωση, σε πολλά κράτη μέλη, να συμμετέχουν σε ιδιωτικά συστήματα πιστοποίησης για την ορθή πρακτική παρασκευής για τη διάθεση των ζωοτροφών στη βιομηχανία ζωοτροφών, ακόμη κι αν τα εν λόγω συστήματα λειτούργουν εκ του νόμου σε οικειοθελή βάση,
- η έλλειψη εναρμόνισης των απαιτήσεων για την καταχώριση των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων στα κράτη μέλη: σε ορισμένα κράτη μέλη απαιτείται καταχώριση ως υπεύθυνων επιχείρησης ζωοτροφών μόνο αν τα μη ζωικής προέλευσης τρόφιμα που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο διατίθενται απευθείας ως ζωοτροφές στους κτηνοτρόφους, ενώ σε άλλα κράτη μέλη απαιτείται η καταχώριση όλων των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων ως υπευθύνων επιχειρήσεων ζωοτροφών που διαθέτουν τρόφιμα που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο για να χρησιμοποιηθούν ως ζωοτροφές.

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των εν λόγω ζητημάτων εντός του υφιστάμενου νομικού πλαισίου. Συνεπώς, δεν δημιουργούν νέες νομικές διατάξεις, ούτε επιδιώκουν να καλύψουν όλες τις διατάξεις στον εν λόγω τομέα με κάθε λεπτομέρεια. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι δεν προδικάζουν οποιαδήποτε ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δίδεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁽¹⁾ Το κλείσιμο του κύκλου – Ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία, COM(2015) 614 final, 2.12.2015.

⁽²⁾ Για τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ σχετικά με τη δωρεά τροφίμων, βλέπε http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/library/index_en.htm

⁽³⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1), τα «τρόφιμα» και τα «είδη διατροφής» είναι ταυτόσημοι όροι.

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/eu-platform_en

Στόχος των κατευθυντήριων γραμμών είναι να διευκολύνουν τη χρήση ορισμένων τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο ως ζωοτροφών, με και χωρίς προϊόντα ζωικής προέλευσης. Οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να συνδράμουν τις εθνικές και τοπικές αρμόδιες αρχές και τους υπευθύνους στην αλυσίδα τροφίμων κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων της νομοθεσίας της Ένωσης. Ο στόχος αυτός θα πρέπει να επιτευχθεί:

- με την επεξήγηση της νομοθεσίας που εφαρμόζεται ανάλογα με την κατάταξη ενός συγκεκριμένου προϊόντος,
- με την ενίσχυση της νομικής σαφήνειας, και
- με την παρουσίαση παραδειγμάτων βέλτιστων πρακτικών που είναι σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο της Ένωσης, αποτρέποντας παράλληλα την περιττή διοικητική επιβάρυνση.

Το πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών καλύπτει:

- τα προϊόντα της διαδικασίας παρασκευής τροφίμων (τα οποία προμηθεύουν οι παραγωγοί τροφίμων), και
- τα τρόφιμα που έχουν διατεθεί στην αγορά, συσκευασμένα ή χύμα (τα οποία προμηθεύουν οι έμποροι χονδρικής και λιανικής πώλησης τροφίμων).

Οι κατευθυντήριες γραμμές δεν αφορούν τη χρήση ως ζωοτροφών:

- των προσθέτων τροφίμων, των ενζύμων τροφίμων και των αρωματικών υλών τροφίμων, όπως αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1331/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾,
- των συμπληρωμάτων διατροφής, όπως αναφέρονται στην οδηγία 2002/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾ και
- των υπολειμμάτων τροφίμων ⁽³⁾.

1.2. Νομικοί ορισμοί

Οι γενικοί κανόνες για την εισαγωγή τροφίμων στην αλυσίδα ζωοτροφών ορίζονται στους κανονισμούς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ⁽⁴⁾, (ΕΚ) αριθ. 183/2005 ⁽⁵⁾, (ΕΚ) αριθ. 767/2009 ⁽⁶⁾, ενώ οι κανόνες για τα ζωικά υποπροϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁷⁾ (εφεξής «ο κανονισμός για τα ζωικά υποπροϊόντα»).

Για τους σκοπούς της παρούσας ανακοίνωσης, ως «τρόφιμα που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο» νοούνται τα τρόφιμα που παρασκευάστηκαν για κατανάλωση από τον άνθρωπο σε πλήρη συμμόρφωση προς την ενωσιακή νομοθεσία για τα τρόφιμα, αλλά τα οποία δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο.

Τρόφιμα: ορίζονται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ως «ουσίες ή προϊόντα, είτε αυτά έχουν υποστεί πλήρη ή μερική επεξεργασία είτε όχι, τα οποία προορίζονται για βρώση από τον άνθρωπο ή αναμένεται ευλόγως ότι θα χρησιμεύσουν για τον σκοπό αυτόν».

Επιχείρηση τροφίμων: ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ως «κάθε επιχείρηση, κερδοσκοπική ή μη, δημόσια ή ιδιωτική, η οποία ασκεί οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες που συνδέονται με οιοδήποτε στάδιο της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής των τροφίμων».

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1331/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, για τη θέσπιση ενιαίας διαδικασίας έγκρισης για τα πρόσθετα τροφίμων, τα ένζυμα τροφίμων και τις αρωματικές ύλες τροφίμων (ΕΕ L 354 της 31.12.2008, σ. 1).

⁽²⁾ Οδηγία 2002/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Ιουνίου 2002, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί των συμπληρωμάτων διατροφής (ΕΕ L 183 της 12.7.2002, σ. 51).

⁽³⁾ Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 142/2011 της Επιτροπής (ΕΕ L 54 της 26.2.2011, σ. 1), ως «υπολείμματα τροφίμων» νοούνται όλα τα υπολείμματα τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των χρησιμοποιημένων μαγειρικών ελαίων από εστιατόρια, μονάδες τροφοδοσίας και μαγειρεία, συμπεριλαμβανομένων των κεντρικών μαγειρείων και των μαγειρείων νοικοκυριού.

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1).

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 183/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιανουαρίου 2005, περί καθορισμού των απαιτήσεων για την υγιεινή των ζωοτροφών (ΕΕ L 35 της 8.2.2005, σ. 1).

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 767/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση ζωοτροφών, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1831/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση των οδηγιών 79/373/ΕΟΚ του Συμβουλίου, 80/511/ΕΟΚ της Επιτροπής, 82/471/ΕΟΚ του Συμβουλίου, 83/228/ΕΟΚ του Συμβουλίου, 93/74/ΕΟΚ του Συμβουλίου, 93/113/ΕΚ του Συμβουλίου, 96/25/ΕΚ του Συμβουλίου, και της απόφασης 2004/217/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 229 της 1.9.2009, σ. 1).

⁽⁷⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, περί υγιεινομικών κανόνων για ζωικά υποπροϊόντα και παράγωγα προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1774/2002 (κανονισμός για τα ζωικά υποπροϊόντα) (ΕΕ L 300 της 14.11.2009, σ. 1).

Υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων: ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ως «τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν την ευθύνη να εξασφαλίσουν ότι πληρούνται οι απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα μέσα στην επιχείρηση τροφίμων που έχουν υπό τον έλεγχό τους».

Ζωοτροφές: ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ως «οι ουσίες ή τα προϊόντα, περιλαμβανομένων των πρόσδετων υλών, είτε έχουν υποστεί πλήρη ή μερική επεξεργασία είτε όχι, τα οποία προορίζονται για χορήγηση τροφής από το στόμα στα ζώα».

Επιχείρηση ζωοτροφών: ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ως «οποιαδήποτε επιχείρηση, κερδοσκοπική ή όχι και δημόσια ή ιδιωτική, η οποία πραγματοποιεί οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες παραγωγής, παρασκευής, μεταποίησης, αποθήκευσης, μεταφοράς ή διανομής ζωοτροφών, συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε παραγωγού ο οποίος παράγει, επεξεργάζεται ή αποθηκεύει ζωοτροφές με σκοπό τη χορήγηση τροφής σε ζώα που βρίσκονται στην κατοχή του».

Υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών: ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ως «τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν την ευθύνη να εξασφαλίσουν ότι πληρούνται οι απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα μέσα στην εταιρεία ζωοτροφών που έχουν υπό τον έλεγχό τους».

Εγκατάσταση: ορίζεται στο άρθρο 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 183/2005 ως «οποιαδήποτε μονάδα μιας επιχείρησης ζωοτροφών» και στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1) ως «κάθε μονάδα μιας επιχείρησης τροφίμων».

Εγκατάσταση: (ή μονάδα) ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 13 του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα ως «οιοσδήποτε τόπος όπου διεξάγεται οιαδήποτε ενέργεια περιλαμβανούσα χειρισμό ζωικών υποπροϊόντων ή παραγώγων προϊόντων, ο οποίος δεν είναι αλιευτικό σκάφος».

Λιανική: ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ως «ο χειρισμός ή/και η μεταποίηση τροφίμων και η αποθήκευσή τους στο σημείο πώλησης ή παράδοσης στον τελικό καταναλωτή· περιλαμβάνονται οι τερματικοί σταθμοί διανομής, οι επιχειρήσεις μαζικής εστίασης, τα κυλικεία εργοστασίων, η τροφοδοσία οργανισμών, τα εστιατόρια και άλλες παρόμοιες επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εστίασης, τα καταστήματα, τα κέντρα διανομής και τα πρατήρια χονδρικής».

Διάθεση στην αγορά: ορίζεται:

- α) στο άρθρο 3 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ως «η κατοχή τροφίμων ή ζωοτροφών με σκοπό την πώληση, συμπεριλαμβανομένης της προσφοράς για πώληση ή οποιασδήποτε άλλης μορφής μεταβίβασης είτε αυτή γίνεται δωρεάν είτε όχι, και η ίδια η πώληση, η διανομή ή οι άλλες μορφές μεταβίβασης» και
- β) στο άρθρο 3 παράγραφος 14 του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα ως «κάθε ενέργεια που έχει ως στόχο την πώληση ζωικών υποπροϊόντων ή παραγώγων προϊόντων τους σε τρίτο μέρος εντός της Κοινότητας ή κάθε άλλη μορφή προμήθειας έναντι πληρωμής ή δωρεάν σε τρίτο μέρος ή την αποθήκευση με σκοπό την προμήθεια σε τρίτο μέρος».

Ζωικά υποπροϊόντα: ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα ως «ολόκληρα πτώματα ή μέρη πτωμάτων ζώων, προϊόντα ζωικής προέλευσης ή άλλα προϊόντα που λαμβάνονται από ζώα και δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο, μεταξύ των οποίων και τα ωκύτταρα, τα έμβρυα και το σπέρμα».

Παράγωγα προϊόντα: ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα ως «προϊόντα που παράγονται από μία ή περισσότερες επεξεργασίες, μετασχηματισμούς ή στάδια μεταποίησης ζωικών υποπροϊόντων».

Πρώην τρόφιμα: ορίζονται στο μέρος Α σημείο 3 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 68/2013 της Επιτροπής (2) ως «τα τρόφιμα, πλην των υπολειμμάτων τροφοδοσίας, που είχαν παρασκευαστεί για κατανάλωση από τον άνθρωπο σε πλήρη συμμόρφωση με τη νομοθεσία της ΕΕ για τα τρόφιμα και τα οποία δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο για λόγους πρακτικούς ή υλικοτεχνικούς ή λόγω προβλημάτων παρασκευής ή ελαττωματικής συσκευασίας ή άλλων ελαττωμάτων και δεν παρουσιάζουν κίνδυνο για την υγεία όταν χρησιμοποιούνται ως ζωοτροφές».

(1) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004 για την υγιεινή των τροφίμων (ΕΕ L 139 της 30.4.2004, σ. 1).

(2) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 68/2013 της Επιτροπής, της 16ης Ιανουαρίου 2013, για τον κατάλογο πρώτων υλών ζωοτροφών (ΕΕ L 29 της 30.1.2013, σ. 1).

Πρώτες ύλες ζωοτροφών: ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 767/2009 ως «προϊόντα φυτικής ή ζωικής προέλευσης, πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι να ικανοποιούν τις διατροφικές ανάγκες των ζώων, στη φυσική τους κατάσταση, νωπά ή διατηρημένα, καθώς και προϊόντα που προέρχονται από τη βιομηχανική επεξεργασία αυτών, και οργανικές ή ανόργανες ουσίες, που περιέχουν ή όχι πρόσθετες ύλες ζωοτροφών και προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για την από του στόματος διατροφή των ζώων, είτε απευθείας ως έχουν είτε, ύστερα από μεταποίηση, ή για την παρασκευή σύνθετων ζωοτροφών ή ως έκδοχα προμειγμάτων».

Απόβλητα: αναφέρονται στην οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα απόβλητα ⁽¹⁾ (οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα) ως «κάθε ουσία ή αντικείμενο το οποίο ο κάτοχός του απορρίπτει ή προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει». Διευκρινίσεις ως προς τον βασικό όρο «απόρριψη»:

- Η απόρριψη περιλαμβάνει τόσο την ανάκτηση όσο και τη διάθεση των αποβλήτων. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι κάθε ουσία που υποβάλλεται σε διαδικασία ανάκτησης/διάθεσης είναι καθαυτή απόβλητο,
- η απόρριψη μπορεί να περιλαμβάνει οποιαδήποτε ουσία με θετική, ουδέτερη ή αρνητική εμπορική αξία,
- η απόρριψη μπορεί να απαιτείται από τη νομοθεσία, να αποφασίζεται εκουσίως από τον κάτοχο ή ακουσίως,
- η τοποθεσία αποθήκευσης ενός υλικού δεν προκαθορίζει τον χαρακτηρισμό του ως απόβλητο.

Ανάκτηση: ορίζεται στην οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα ως «οιαδήποτε εργασία της οποίας το κύριο αποτέλεσμα είναι ότι απόβλητα εξυπηρετούν ένα χρήσιμο σκοπό αντικαθιστώντας άλλα υλικά τα οποία, υπό άλλες συνθήκες, θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση συγκεκριμένης λειτουργίας, ή ότι απόβλητα υφίστανται προετοιμασία για την πραγματοποίηση αυτής της λειτουργίας, είτε στην εγκατάσταση είτε στο γενικότερο πλαίσιο της οικονομίας».

1.3. Ταξινόμηση των τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο

Είδη διατροφής που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο

- α) προϊόντα που δεν αποτελούνται από, δεν περιέχουν ή δεν έχουν μολυνθεί από προϊόντα ζωικής προέλευσης· τα εν λόγω προϊόντα μη ζωικής προέλευσης μπορούν:
 - i) να καθίστανται άμεσα ζωοτροφές κατά τον ορισμό και το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, αν είναι υποπροϊόντα που προκύπτουν από τη διαδικασία παραγωγής τροφίμων· ή
 - ii) να καθίστανται απόβλητα κατά τον ορισμό και το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας-πλαισίου για τα απόβλητα (πριν καταστούν ζωοτροφές), αν πρόκειται για τελικά προϊόντα·
- β) προϊόντα που αποτελούνται από, περιέχουν ή έχουν μολυνθεί από προϊόντα ζωικής προέλευσης· τα εν λόγω προϊόντα ζωικής προέλευσης καθίστανται ζωικά υποπροϊόντα κατά τον ορισμό και το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα (πριν καταστούν ζωοτροφές).

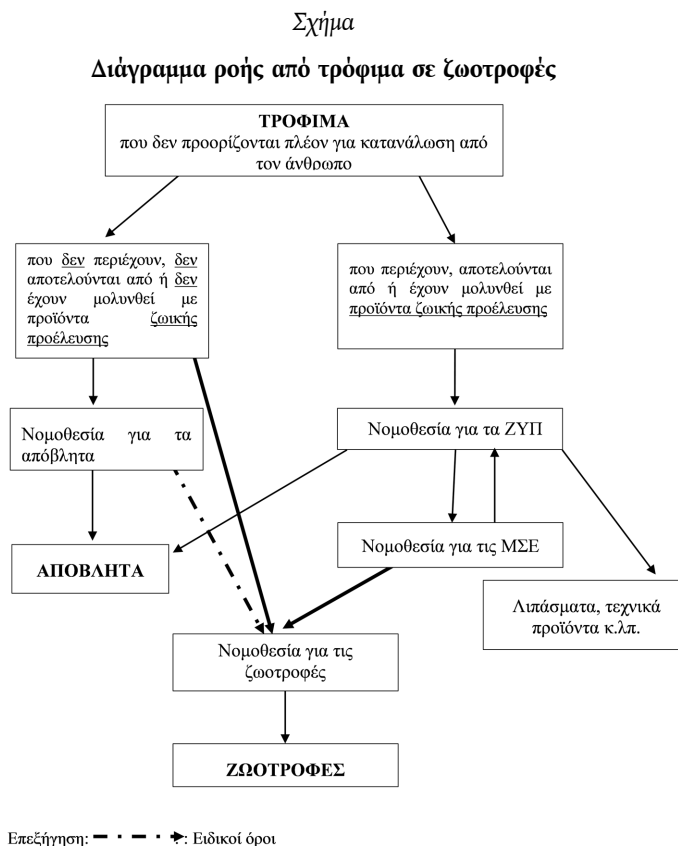
Η απόσυρση προϊόντος από την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων και η διασφάλιση του ότι δεν προορίζεται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο μπορεί είτε να απαιτείται από τη νομοθεσία (π.χ. ένα αλλοιώσιμο τρόφιμο δεν επιτρέπεται να διατίθεται στην αγορά της Ένωσης μετά την ημερομηνία «ανάληψης έως» που φέρει στη σήμανσή του, λόγω του ότι δεν είναι ασφαλές για κατανάλωση από τον άνθρωπο), είτε να αποτελεί απόφαση του υπευθύνου της επιχείρησης τροφίμων. Η απόφαση απομάκρυνσης προϊόντος από την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο είναι αμετάκλητη.

Αν το τρόφιμο αποτελείται από, περιέχει ή έχει μολυνθεί από προϊόντα ζωικής προέλευσης, υπόκειται άμεσα στις διατάξεις του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα. Επομένως, ένα τρόφιμο ζωικής προέλευσης που δεν προορίζεται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο καθίσταται πρώτα ζωικό υποπρόϊον και, με βάση τις διατάξεις του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα και του κανονισμού για τις μεταδοτικές σπογγώδεις εγκεφαλοπάθειες [κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 999/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾], μπορεί να καταστεί ζωοτροφή· αυτό εξετάζεται στο κεφάλαιο 4 της παρούσας ανακοίνωσης.

⁽¹⁾ Οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (ΕΕ L 312 της 22.11.2008, σ. 3).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 999/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για τη θέσπιση κανόνων πρόληψης, καταπολέμησης και εκρίζωσης ορισμένων μεταδοτικών σπογγωδών εγκεφαλοπαθειών (ΕΕ L 147 της 31.5.2001, σ. 1).

Αν στη σήμανση μιας συγκεκριμένης παρτίδας ενός προϊόντος δηλωθεί ότι η εν λόγω παρτίδα δεν προορίζεται για χρήση σε ζωοτροφές, αυτή η δήλωση δεν μπορεί να τροποποιηθεί στη συνέχεια από έναν υπεύθυνο επιχείρησης σε μεταγενέστερο στάδιο της αλυσίδας. Τα εν λόγω προϊόντα δεν μπορούν να εισέλθουν στην τροφική αλυσίδα αργότερα (παράρτημα II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 183/2005).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 απαγορεύει τη διάθεση στην αγορά ζωοτροφών οι οποίες είναι μη ασφαλείς καθώς και τη χορήγησή τους ως τροφή σε οποιοδήποτε ζώο που χρησιμοποιείται για την παραγωγή τροφίμων. Το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 767/2009 επεκτείνει την αρχή αυτή σε όλα τα ζώα.

Σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών εξασφαλίζουν ότι τα τρόφιμα ή οι ζωοτροφές, σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής μέσα στην επιχείρηση που βρίσκεται υπό τον έλεγχό τους, ικανοποιούν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα οι οποίες αφορούν τις δραστηριότητές τους και επαληθεύουν την ικανοποίηση αυτών των απαιτήσεων.

Ο καθορισμός των γεγονότων και των συνθηκών βάσει των οποίων ένας υπεύθυνος φέρει ποινικές και/ή αστικές ευθύνες εξαρτάται από τη δομή των διαφόρων εθνικών νομικών συστημάτων. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με το νόημα και τις συνέπειες του άρθρου 17 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 όσον αφορά την κατανομή των υποχρεώσεων στην αγροδιατροφική αλυσίδα περιλαμβάνονται στον οδηγό σχετικά με την εφαρμογή της γενικής νομοθεσίας για τα τρόφιμα ⁽¹⁾.

Σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών είναι σε θέση να αναγνωρίζουν κάθε πρόσωπο από το οποίο έχουν προμηθευτεί ένα τρόφιμο, μια ζωοτροφή, ένα ζώο που χρησιμοποιείται για την παραγωγή τροφίμων ή οποιαδήποτε άλλη ουσία που προορίζεται για ενσωμάτωση σε ένα τρόφιμο ή σε μια ζωοτροφή ή αναμένεται ότι θα ενσωματωθεί σε αυτά. Η ιχνηλασιμότητα αυτή διασφαλίζει την ακεραιότητα ολόκληρης της τροφικής αλυσίδας.

⁽¹⁾ Οδηγός για την εφαρμογή των άρθρων 11, 12, 14, 17, 18, 19 και 20 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 σχετικά με τη γενική νομοθεσία για τα τρόφιμα. (https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/gfl_req_implementation-guidance_en.pdf, σ. 12).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΡΟΦΙΜΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ, ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΔΕΝ ΠΡΟΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΠΛΕΟΝ ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ**3.1. Τρόφιμα που δεν αποτελούνται από, δεν περιέχουν ή δεν έχουν μολυνθεί από προϊόντα ζωικής προέλευσης και νομοθεσία για τα απόβλητα**

Προϊόντα από μεταποίηση τροφίμων και τρόφιμα που δεν αποτελούνται από, δεν περιέχουν ή δεν έχουν μολυνθεί από προϊόντα ζωικής προέλευσης και αν δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο, ήτοι τα απορριπτόμενα τρόφιμα, μπορούν να καθίστανται απόβλητα ή να χρησιμοποιούνται ως ζωοτροφές. Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ τεσσάρων περιπτώσεων, σύμφωνα με τα ακόλουθα στοιχεία α) και β):

α) Προϊόντα που προκύπτουν από τη μεταποίηση τροφίμων, άλλα από τα τελικά προϊόντα:

Πολλοί τομείς της βιομηχανίας τροφίμων παράγουν υποπροϊόντα της διαδικασίας παραγωγής τους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ζωοτροφές, π.χ.

η θραύση των ηλιόσπορων παράγει πλακούντες έκθλιψης ηλιόσπορου·

η άλεση αλεύρων παράγει φύτρα σίτου·

η παραγωγή ζάχαρης παράγει μελάσα ζαχαροτεύτλων·

η παραγωγή αμύλου παράγει κέικ υδρολυμάτων αμύλου·

η παραγωγή ειδών αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής που δεν περιέχουν ζωικά προϊόντα παράγει υποπροϊόντα της αρτοποιίας και της βιομηχανίας ζυμαρικών.

Τα εν λόγω υποπροϊόντα της βιομηχανίας τροφίμων δεν φέρουν την ημερομηνία «ανάλωσης έως» ή «ανάλωσης κατά προτίμηση πριν από», που αναφέρεται στο τμήμα 5.1, αλλά υπόκεινται στην προσέγγιση σχετικά με τα «υλικά που πέφτουν στο δάπεδο σε εγκαταστάσεις τροφίμων», που αναφέρεται στο τμήμα 5.2. Τα υποπροϊόντα δεν θεωρούνται απόβλητα, αν πληρούν τα σωρευτικά κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 5 της οδηγίας-πλαίσίου για τα απόβλητα⁽¹⁾. Το βάρος της απόδειξης στην αρμόδια αρχή ότι πληρούνται τα κριτήρια μη ταξινόμησης ενός συγκεκριμένου προϊόντος ως αποβλήτου φέρει ο υπεύθυνος της σχετικής επιχείρησης τροφίμων.

Ορισμένες εθνικές αρχές διαχείρισης αποβλήτων ζητούν από τη βιομηχανία τροφίμων ένα ειδικό πιστοποιητικό που να περιλαμβάνει λεπτομερή αιτιολόγηση περί του ότι ένα συγκεκριμένο προϊόν που προμηθεύει η οικεία επιχείρηση για χρήση στη διατροφή των ζώων πληροί τα κριτήρια μη ταξινόμησης ενός προϊόντος ως αποβλήτου, τα οποία ορίζονται στην οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα. Το εν λόγω πιστοποιητικό μπορεί να θεωρηθεί περιττό, δεδομένου ότι μια εγκατάσταση επιχείρησης τροφίμων, π.χ. μια ζυθοποιία, από την οποία αποστέλλεται μαγιά ως πρώτη ύλη ζωοτροφών πρέπει να καταχωριστεί ως εγκατάσταση επιχείρησης ζωοτροφών και, ως εκ τούτου, είναι υπό τον πλήρη έλεγχο των αρχών του τομέα των ζωοτροφών.

β) Τελικά προϊόντα διατροφής στο επίπεδο μεταποίησης τροφίμων και στο επίπεδο χονδρικής ή λιανικής πώλησης:

Ο υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων μπορεί να αποφασίσει ότι τα τελικά προϊόντα διατροφής στο επίπεδο της μεταποίησης τροφίμων (π.χ. ζάχαρη, ηλιέλαιο, σπασμένα ή παραμορφωμένα μπισκότα) και τα τρόφιμα που έχουν διατεθεί στην αγορά και έχουν φτάσει στο επίπεδο χονδρικής και λιανικής πώλησης (π.χ. ψωμί στα αρτοποιεία ή σουπερμάρκετ) δεν θα πρέπει πλέον να προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο, αλλά να προορίζονται να χρησιμοποιηθούν ως ζωοτροφές. Τα εν λόγω προϊόντα δεν πληρούν τα κριτήρια υποπροϊόντων της οδηγίας-πλαίσίου για τα απόβλητα, ακόμη και αν προορίζονται να χρησιμοποιηθούν ως ζωοτροφές. Κατά συνέπεια, πολλές από τις αρχές των κρατών μελών εφαρμόζουν αυστηρά τις απαιτήσεις της οδηγίας-πλαίσίου για τα απόβλητα στα τρόφιμα αυτά και θεωρούν την απόφαση του υπευθύνου επιχείρησης τροφίμων να αποσυρθούν από την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων ως απόρριψη των εν λόγω τροφίμων. Ένα καλό παράδειγμα αυτής της πρακτικής είναι ότι μπορεί να επιβληθεί

⁽¹⁾ Κριτήρια υποπροϊόντων για τον μη χαρακτηρισμό προϊόντων ως αποβλήτων (επεξηγηματική σημείωση στο παράρτημα της παρούσας ανακοίνωσης):

- Παραγωγή ως αναπόσπαστο μέρος μιας παραγωγικής διαδικασίας.
- Δυνατότητα άμεσης χρήσης χωρίς άλλη επεξεργασία πέραν της συνήθους βιομηχανικής πρακτικής
- Η περαιτέρω χρήση ως ζωοτροφής είναι βέβαιη: δεν αποτελεί απλώς μια δυνατότητα αλλά διασφαλίζεται ότι το υλικό θα χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία για την ασφάλεια των ζωοτροφών.
- Η περαιτέρω χρήση είναι σύννομη, δηλαδή η ουσία ή το αντικείμενο πληροί όλες τις σχετικές απαιτήσεις περί προϊόντων και προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας για τη συγκεκριμένη χρήση.

πρόστιμο στα φορτηγά που μεταφέρουν τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο αλλά προορίζονται να εισέλθουν στην αλυσίδα ζωοτροφών (π.χ. συσκευασμένα μπισκότα που διασχίζουν τα σύνορα μεταξύ κρατών μελών) για τη μη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της οδηγίας-πλαisiού για τα απόβλητα, επειδή το κράτος μέλος υποδοχής θεωρεί το φορτίο ως απόβλητα.

Η απαίτηση συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία της Ένωσης για τα απόβλητα πριν τα τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης μπορέσουν να καταστούν ζωοτροφές αποτελεί σημαντική επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις που εξετάζουν το ενδεχόμενο να τα προμηθεύσουν στην αλυσίδα ζωοτροφών. Η απαίτηση αυτή μπορεί να δημιουργήσει εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εν λόγω προϊόντων στην εσωτερική αγορά, αφού ορισμένα κράτη μέλη απαιτούν την εφαρμογή των κανόνων μεταφοράς με βάση τη νομοθεσία της Ένωσης για τα απόβλητα, ενώ άλλα εφαρμόζουν τη νομοθεσία για τα τρόφιμα. Η οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα είναι επί του παρόντος υπό αναθεώρηση και η πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾ προβλέπει την εξαίρεση των υλικών μη ζωικής προέλευσης που προορίζονται ως ζωοτροφές από το πεδίο εφαρμογής της.

Οι προσεγγίσεις σχετικά με την ημερομηνία «ανάλωσης έως» ή «ανάλωσης κατά προτίμηση πριν από» που αναφέρονται στο τμήμα 5.1 και σχετικά με τα «υλικά που πέφτουν στο δάπεδο σε εγκαταστάσεις τροφίμων» που αναφέρονται στο τμήμα 5.2 εφαρμόζονται στα τελικά προϊόντα, όπως αναφέρεται στο παρόν τμήμα.

Περίληψη τμήματος

1. Τα υποπροϊόντα μη ζωικής προέλευσης από τη βιομηχανία τροφίμων, όπως αναφέρονται στο στοιχείο α) του παρόντος τμήματος, δεν θα πρέπει αυτομάτως να θεωρείται απόβλητα και μπορεί να εμπίπτουν άμεσα στο πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας για τις ζωοτροφές.
2. Εναπόκειται στους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων να αποδείξουν ότι ένα υποπροϊόν μη ζωικής προέλευσης, όπως αναφέρεται στο στοιχείο α) του παρόντος τμήματος, που διαθέτουν στην αγορά ως ζωοτροφή δεν είναι απόβλητο. Ωστόσο, η γενική απαίτηση πιστοποιητικού μη χαρακτηρισμού ως αποβλήτου θα πρέπει να είναι περιττή, δεδομένου ότι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων που διαθέτουν τα εν λόγω υποπροϊόντα στην αγορά ως ζωοτροφές είναι επίσης καταχωρισμένοι ως υπεύθυνοι επιχειρήσεων ζωοτροφών.
3. Με την επιφύλαξη μελλοντικής εξαίρεσης υλικών μη ζωικής προέλευσης που προορίζονται για ζωοτροφές από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας-πλαisiού για τα απόβλητα, θα επιτρέπεται η άμεση χρήση των τελικών προϊόντων διατροφής, όπως αναφέρονται στο στοιχείο β) του παρόντος τμήματος, ως ζωοτροφών, χωρίς να υπόκειται πρώτα στη νομοθεσία για τα απόβλητα.
4. Εν αναμονή της θέσπισης και εφαρμογής της αναθεωρημένης οδηγίας-πλαisiού για τα απόβλητα, τα τελικά προϊόντα διατροφής που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο, όπως αναφέρονται στο στοιχείο β) του παρόντος τμήματος, μπορεί να υπόκεινται στην ενωσιακή και εθνική νομοθεσία για τα απόβλητα, πριν να μπορούν να χρησιμοποιούνται ως ζωοτροφές.

3.2. Απαιτήσεις για τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων που προμηθεύουν τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης στην αλυσίδα ζωοτροφών

Οι εγκαταστάσεις στην αλυσίδα τροφίμων⁽²⁾ που εμπλέκονται στην παραγωγή, διανομή, χονδρική και λιανική πώληση τροφίμων μη ζωικής προέλευσης πρέπει να καταχωρίζονται ή να εγκρίνονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 852/2004 για την υγιεινή των τροφίμων⁽³⁾. Πλήρης κατάλογο των εγκεκριμένων εγκαταστάσεων τροφίμων της Ένωσης στα διάφορα κράτη μέλη διατίθεται στη διεύθυνση:

http://ec.europa.eu/food/safety/biosafety/food_hygiene/eu_food_establishments_en

Η διαχείριση των καταλόγων των εγκαταστάσεων τροφίμων για τις οποίες δεν απαιτείται έγκριση αλλά μόνο καταχώριση πραγματοποιείται εξολοκλήρου από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών.

3.2.1. Απαιτήσεις για τους υπευθύνους επιχειρήσεων που προμηθεύουν προϊόντα ως ζωοτροφές ή απόβλητα προς ανάκτηση

Κατ' αρχήν, ο υπεύθυνος επιχείρησης μπορεί να προμηθεύει τρόφιμα που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο

— ως ζωοτροφές [τα υποπροϊόντα που αναφέρονται στο σημείο 3.1 στοιχείο α) και, μετά την έκδοση και εφαρμογή της αναθεωρημένης οδηγίας-πλαisiού για τα απόβλητα, και τα προϊόντα που αναφέρονται στο σημείο 3.1 στοιχείο β)],

⁽¹⁾ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52015PC0595>

⁽²⁾ Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ορίζει ότι ο τομέας των ζωοτροφών αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της τροφικής αλυσίδας.

⁽³⁾ Το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 852/2004 απαιτεί την κοινοποίηση από τον υπεύθυνο της επιχείρησης τροφίμων κάθε εγκατάστασης υπό τον έλεγχό του στην αρμόδια αρχή, προκειμένου να καταχωριστεί. Σκοπός της καταχώρισης είναι να δίδεται η δυνατότητα στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να γνωρίζουν πού βρίσκονται οι εγκαταστάσεις και ποιες είναι οι δραστηριότητές τους, ώστε να μπορούν να διενεργούν επίσημους ελέγχους, όταν το κρίνουν απαραίτητο.

— ως απόβλητα προς ανάκτηση [τα τελικά προϊόντα που αναφέρονται στο σημείο 3.1 στοιχείο β)].

α) Προϊόντα που διατίθενται ως ζωοτροφές

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 183/2005 ορίζει το πεδίο εφαρμογής των υπευθύνων επιχειρήσεων ζωοτροφών που υπόκεινται σε καταχώριση σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού. Ο υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών πρέπει να εξασφαλίζει ότι τηρούνται όλες οι σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας για τις ζωοτροφές, όπως οι κανόνες υγιεινής των ζωοτροφών, τα όρια καταλοίπων των ρύπων ή η επισήμανση. Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων ζωοτροφών που δεν καλύπτονται από το άρθρο 5 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 183/2005 (οι πρωτογενείς παραγωγοί) υποχρεούνται να εφαρμόζουν το παράρτημα II του εν λόγω κανονισμού, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης σχεδίου HACCP. Γενικά ⁽¹⁾, ο υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών που διαθέτει μια ζωοτροφή στην αγορά πρέπει να έχει καταχωριστεί ως υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών.

Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων που διαθέτουν στην αγορά της Ένωσης υποπροϊόντα που προκύπτουν από τη διαδικασία παρασκευής τροφίμων, όπως αναφέρονται στο σημείο 3.1 στοιχείο α), χαρακτηρίζονται ως υπεύθυνοι επιχειρήσεων ζωοτροφών και υποχρεούνται να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τις ζωοτροφές, συμπεριλαμβανομένης της καταχώρισής τους ως υπευθύνων επιχειρήσεων ζωοτροφών.

β) Προϊόντα που διατίθενται ως απόβλητα προς ανάκτηση

Τα τελικά προϊόντα διατροφής μη ζωικής προέλευσης που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο, όπως αναφέρονται στο σημείο 3.1 στοιχείο β), θα μπορούσαν να έχουν, εν αναμονή της έκδοσης και εφαρμογής της αναθεωρημένης οδηγίας-πλαίσου για τα απόβλητα, το καθεστώς των «αποβλήτων προς ανάκτηση». Ως εκ τούτου, ο υπεύθυνος της επιχείρησης τροφίμων θα πρέπει να ακολουθεί το εθνικό καθεστώς για την προμήθεια των εν λόγω προϊόντων στην αλυσίδα ζωοτροφών. Όταν τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν ως ζωοτροφές εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας για τα απόβλητα, τα εν λόγω τρόφιμα θα μπορούσαν να εισέλθουν άμεσα στην αλυσίδα ζωοτροφών. Παράδειγμα αποτελεί το μπαγιάτικο συσκευασμένο ψωμί ⁽²⁾ από τα σουπερμάρκετ. Αν το σουπερμάρκετ διαθέτει στην αγορά το εν λόγω ψωμί ως μη συμμορφούμενη (βλέπε τμήμα 6.2) ζωοτροφή (δηλαδή πρώην τρόφιμο σύμφωνα με τον ορισμό που αναφέρεται στο τμήμα 1.2) με την ονομασία «προϊόν της αρτοποιίας και της βιομηχανίας ζυμαρικών» (σημείο 13.1.1 του καταλόγου πρώτων υλών ζωοτροφών), το σουπερμάρκετ χαρακτηρίζεται ως υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών και υποχρεούται να διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τις ζωοτροφές, συμπεριλαμβανομένης της καταχώρισής του ως υπευθύνου επιχείρησης ζωοτροφών.

3.2.2. Μέτρα για την αύξηση της χρήσης των τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο ως ζωοτροφών

Η απαίτηση για έναν ήδη καταχωρισμένο υπεύθυνο επιχείρησης τροφίμων, ο οποίος προτίθεται να διαθέσει ένα τρόφιμο στην αλυσίδα ζωοτροφών, να καταχωριστεί επίσης ως υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών και, συνεπώς, να είναι υπεύθυνος για όλες τις απαιτήσεις ασφάλειας των ζωοτροφών, θα μπορούσε να αποτρέψει εν προκειμένω π.χ. τους υπευθύνους των μικρών επιχειρήσεων λιανικής πώλησης τροφίμων. Ενόψει του στόχου να αυξηθεί η χρήση των τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο ως ζωοτροφών, υπάρχουν δύο δυνατότητες να μειωθεί η επιβάρυνση για τους εν λόγω υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων:

α) να παρέχεται στον υπεύθυνο επιχείρησης τροφίμων υποστήριξη προκειμένου να συμμορφωθεί προς τη νομοθεσία για τις ζωοτροφές:

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του κανονισμού για την υγιεινή των ζωοτροφών, θα μπορούσαν να καταρτιστούν κατευθυντήριες γραμμές για τις επιχειρήσεις λιανικής πώλησης τροφίμων που αποστέλλουν τρόφιμα που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο ως ζωοτροφές: οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα τους βοηθούσαν να ανταποκριθούν στη νομοθεσία για τις ζωοτροφές (μέτρα ασφάλειας, επισήμανση, όρια για τις προσμίξεις). Επιπλέον, να παρέχεται στις επιχειρήσεις λιανικής πώλησης τροφίμων βοήθεια προκειμένου να αναπτύξουν ένα απλουστευμένο, ειδικά προσαρμοσμένο σύστημα HACCP, καθώς οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων ζωοτροφών θα μπορούσαν να παρέχονται από ενώσεις ενδιαφερομένων.

⁽¹⁾ Η Επιτροπή δρομολόγησε ένα πρόγραμμα καθοδήγησης για την αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων, του ζητήματος της έναρξης της αλυσίδας ζωοτροφών. Το παρόν έγγραφο προτίθεται να αναπτύξει ένα σύστημα στα όρια μεταξύ των τροφίμων και των ζωοτροφών, που αποτρέπει την περιττή διοικητική επιβάρυνση, ενώ ταυτόχρονα διασφαλίζει την ακεραιότητα της αλυσίδας ζωοτροφών [έγγραφο καθοδήγησης για την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 183/2005 περί καθορισμού των απαιτήσεων για την υγιεινή των ζωοτροφών].

⁽²⁾ Το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 767/2009 απαριθμεί τις «συσκευασίες ή τμήματα συσκευασιών από τη χρήση προϊόντων της γεωργικής βιομηχανίας τροφίμων» ως πρώτες ύλες των οποίων η διάθεση στην αγορά ή η χρήση για τη διατροφή των ζώων απαγορεύεται.

- β) να παρέχεται στον υπεύθυνο επιχείρησης τροφίμων η δυνατότητα να διαθέτει τα σχετικά προϊόντα στην αγορά ως «τρόφιμα»:

Η επιχείρηση λιανικής πώλησης τροφίμων, που έχει καταχωριστεί ή εγκριθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 852/2004, διαθέτει στην αγορά το προϊόν ως τρόφιμο, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, στον υπεύθυνο επιχείρησης ζωοτροφών, ο οποίος συγκεντρώνει τα τρόφιμα που πρόκειται να μεταποιηθούν σε ζωοτροφές ή τα μεταποιεί άμεσα σε ζωοτροφές⁽¹⁾. Η αλυσίδα ζωοτροφών ξεκινά με τον υπεύθυνο της επιχείρησης ζωοτροφών που παραλαμβάνει το τρόφιμο. Ο εν λόγω υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών είναι υπεύθυνος για τη συμμόρφωση προς τη νομοθεσία για τις ζωοτροφές. Στο ανωτέρω παράδειγμα, το σουπερμάρκετ διαθέτει το μπαγιάτικο ψωμί σε μια επιχείρηση παραγωγής ζωοτροφών. Ο υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων δεν χρειάζεται να είναι καταχωρισμένος βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 183/2005, δεδομένου ότι το προϊόν που προμηθεύει εξακολουθεί να είναι τρόφιμο (ήτοι εφαρμόζονται οι διατάξεις περί τροφίμων) και δεν είναι ακόμη ζωοτροφή. Επιπλέον, δεν μπορεί να παραδοθεί απευθείας στους κτηνοτρόφους για τη διατροφή των ζώων, διότι δεν είναι επιλέξιμο για τροφή από το στόμα χωρίς περαιτέρω επεξεργασία.

Περίληψη τμήματος

5. *Εν αναμονή της έκδοσης και εφαρμογής της αναθεωρημένης οδηγίας-πλαισίου για τα απόβλητα, τα τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο μπορούν να εισέρχονται στην αλυσίδα ζωοτροφών ως «απόβλητα προς ανάκτηση» βάσει της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας που διέπει τα εν λόγω απόβλητα.*
6. *Η παροχή κατευθυντήριων γραμμών στους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων που προμηθεύουν τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο ως ζωοτροφές θα μπορούσε να μετριάσει την επιβάρυνσή τους να ανταποκριθούν στους κανόνες της νομοθεσίας για τις ζωοτροφές.*
7. *Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων που διαθέτουν το σχετικό προϊόν ως τρόφιμο στον υπεύθυνο επιχείρησης ζωοτροφών, ο οποίος το μεταποιεί σε ζωοτροφή, δεν χρειάζεται να είναι καταχωρισμένοι ως υπεύθυνοι επιχειρήσεων ζωοτροφών.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΤΡΟΦΙΜΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ, ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΔΕΝ ΠΡΟΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΠΛΕΟΝ ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

4.1. Τρόφιμα που αποτελούνται από, περιέχουν ή έχουν μολυνθεί από προϊόντα ζωικής προέλευσης

Τα τρόφιμα που αποτελούνται από, περιέχουν ή έχουν μολυνθεί από προϊόντα ζωικής προέλευσης δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται απευθείας για την παραγωγή ζωοτροφών. Πρέπει, καταρχάς, να υπόκειται πάντοτε στις διατάξεις του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα. Ο παρών κανονισμός διακρίνει σαφώς τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο είτε για εμπορικούς λόγους είτε λόγω προβλημάτων στην παρασκευή ή ελαττωμάτων στη συσκευασία ή άλλων ελαττωμάτων (ήτοι τα απορριπτόμενα τρόφιμα) από τα υπολείμματα τροφίμων. Λόγω του ότι δεν υπάρχει καθορισμένη ελάχιστη περιεκτικότητα των υλικών ζωικής προέλευσης, όλα αυτά τα τρόφιμα που αποτελούνται από, περιέχουν οποιαδήποτε ποσότητα ή έχουν μολυνθεί από προϊόντα ζωικής προέλευσης υπόκεινται στη νομοθεσία για τα ζωικά υποπροϊόντα.

Ένας υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων ο οποίος αποφασίζει να διαθέσει τα εν λόγω τρόφιμα τροφίμων ζωικής προέλευσης για χρήση ως ζωοτροφές εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας-πλαισίου για τα απόβλητα [άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο β)] και υπόκειται στους ελέγχους που προβλέπονται στη νομοθεσία για τα ζωικά υποπροϊόντα.

Τα ζωικά υποπροϊόντα που έχουν μολυνθεί από απόβλητα⁽²⁾ τα οποία υπόκειται σε ελέγχους βάσει της οδηγίας-πλαισίου για τα απόβλητα δηλώνονται ως υλικά της κατηγορίας 2 ή 1 βάσει του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα και δεν επιτρέπεται να εισέρχονται στην αλυσίδα ζωοτροφών σε μεταγενέστερο στάδιο.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 στοιχείο ε) του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα, τα ζωικά υποπροϊόντα που προέρχονται από την παραγωγή προϊόντων τα οποία προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένων των απολιπανθέντων οστών, των καταλοίπων τήξης λιπών και της ιλύος από συσκευή φυγοκέντρησης ή διαχωρισμού από τη μεταποίηση γάλακτος πρέπει να χαρακτηρίζονται ως υλικά της κατηγορίας 3 (χρήση ως ζωοτροφές), όπως αναφέρονται στον εν λόγω κανονισμό.

⁽¹⁾ Τα εν λόγω τρόφιμα διαφέρουν από τα πρώην τρόφιμα, όπως ορίζονται στο τμήμα 1.2, διότι ο υπεύθυνος για τη διάθεσή τους στην αγορά δεν εγγυάται ότι «δεν παρουσιάζουν κινδύνους για την υγεία όταν χρησιμοποιούνται ως ζωοτροφές».

⁽²⁾ Όσον αφορά την παρουσία ή κατάλοιπα υλικών συσκευασίας, εφαρμόζεται το τμήμα 6.2.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 στοιχείο στ) του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα, τα είδη διατροφής που περιέχουν προϊόντα ζωικής προέλευσης τα οποία δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο είτε για εμπορικούς λόγους είτε λόγω προβλημάτων στην παρασκευή ή ελαττωμάτων στη συσκευασία ή άλλων ελαττωμάτων τα οποία δεν δημιουργούν κινδύνους για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων πρέπει να χαρακτηρίζονται ως υλικά της κατηγορίας 3. Τα υλικά της κατηγορίας 3 που αναφέρονται στο άρθρο 10 στοιχείο στ) του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα παραδίδονται συνήθως στη μονάδα μεταποίησης ζωικών υποπροϊόντων μαζί με ή αναμειγμένα με την πρώτη και δεύτερη (εσωτερική και εξωτερική) συσκευασία τους, οι οποίες και οι δύο συνιστούν απόβλητα υλικά. Η πρώτη και η δεύτερη συσκευασία δεν διαχωρίζονται από τα ζωικά υποπροϊόντα της κατηγορίας 3 παρά μόνο στη μονάδα μεταποίησης ζωικών υποπροϊόντων. Το μείγμα αποβλήτων και ζωικών υποπροϊόντων δεν χρειάζεται a priori να ταξινομηθεί ως υλικό της κατηγορίας 2 ή ακόμη και υλικό της κατηγορίας 1.

Τα τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο και τα οποία προορίζονται για χρήση ως ζωοτροφές υπόκεινται σε συγκεκριμένες απαιτήσεις επεξεργασίας και περιορισμούς χρήσης, όπως ορίζεται στο τμήμα 4.3 της παρούσας ανακοίνωσης.

4.2. Καταχώριση των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων που προμηθεύουν τρόφιμα ζωικής προέλευσης που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο

Όλοι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων που δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγής, της μεταφοράς, του χειρισμού, της μεταποίησης, της αποθήκευσης, της διάθεσης στην αγορά, της διανομής, της χρήσης ή της διάθεσης ζωικών υποπροϊόντων και παράγωγων προϊόντων πρέπει να είναι καταχωρισμένοι σύμφωνα με το άρθρο 23 του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα, εκτός αν είναι ήδη εγκεκριμένοι σύμφωνα με το άρθρο 24 του ίδιου κανονισμού. Ο κατάλογος των υπευθύνων επιχειρήσεων, των μονάδων ή των εγκαταστάσεων που έχουν καταχωριστεί ή εγκριθεί σύμφωνα με τον κανονισμό για τα ζωικά υποπροϊόντα δημοσιεύεται στην ακόλουθη διεύθυνση:

http://ec.europa.eu/food/safety/animal-by-products/approved-establishments_en

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 4 του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα, δεν απαιτείται καταχώριση για τις εγκαταστάσεις που παράγουν ζωικά υποπροϊόντα και έχουν ήδη εγκριθεί ή καταχωριστεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 852/2004 και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 853/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾. Ωστόσο, η παρέκκλιση αυτή δεν απαλλάσσει τους υπευθύνους επιχειρήσεων από την υποχρέωση να εγκριθούν βάσει του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα, αν ασκούν δραστηριότητες που περιγράφονται στο άρθρο 24 του ίδιου κανονισμού.

Τα επεξεργασμένα ζωικά υποπροϊόντα για χρήση ως ζωοτροφές μπορεί να διατίθενται μόνο στους υπευθύνους επιχειρήσεων ζωοτροφών που είναι καταχωρισμένοι ή εγκεκριμένοι σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 183/2005.

4.3. Επεξεργασία των απαιτήσεων και περιορισμών χρήσης των τροφίμων ζωικής προέλευσης που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο

Ο κανονισμός για τα ζωικά υποπροϊόντα και ο κανονισμός για τις μεταδοτικές σπογγώδεις εγκεφαλοπάθειες θεσπίζουν αυστηρούς κανόνες που περιορίζουν τις πιθανές χρήσεις ως ζωοτροφών των τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο, τα οποία συνίστανται σε, περιέχουν ή έχουν μολυνθεί από ζωικά υλικά, ανάλογα με τα είδη των ζωικών υλικών που περιέχονται σ' αυτά. Για παράδειγμα, τα τρόφιμα που περιέχουν πρωτεΐνες μηρυκαστικών, εκτός από το γάλα/τα γαλακτοκομικά προϊόντα ή τα τετηγμένα λίπη, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται ως ζωοτροφές για εκτρεφόμενα ζώα, πλην των γουνοφόρων ζώων. Άλλο παράδειγμα αποτελούν τα τρόφιμα που περιέχουν ψάρια, τα οποία δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται απευθείας ως ζωοτροφές, αλλά μπορούν να υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία και να μεταποιούνται σε ιχθυάλευρα, τα δε ιχθυάλευρα δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στη διατροφή των μηρυκαστικών, εκτός των μη απογαλακτισμένων μηρυκαστικών. Κατά συνέπεια, οι επιχειρήσεις μεταποίησης τροφίμων πρέπει να διαχωρίζουν τις ροές των τροφίμων που περιέχουν ζωικά υλικά σε τρόφιμα που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο επιλέξιμα/μη επιλέξιμα για την αλυσίδα ζωοτροφών, ή επιλέξιμα μόνο για ορισμένα είδη και πρέπει να εφαρμόζουν κατάλληλη επεξεργασία και επισήμανση, ώστε να διασφαλίζεται τελική χρήση ασφαλής για την υγεία του ανθρώπου και των ζώων και σύμφωνη προς τον κανονισμό για τα ζωικά υποπροϊόντα και τον κανονισμό για τις μεταδοτικές σπογγώδεις εγκεφαλοπάθειες.

Ο κανονισμός για τα ζωικά υποπροϊόντα και ο κανονισμός για τις μεταδοτικές σπογγώδεις εγκεφαλοπάθειες περιλαμβάνουν απαιτήσεις επεξεργασίας και περιορισμούς χρήσης των τροφίμων ζωικής προέλευσης που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο ως ζωοτροφών, με σκοπό την προστασία της υγείας των ζώων. Ορισμένα προϊόντα ζωικής προέλευσης μπορεί να είναι ασφαλή για κατανάλωση από τον άνθρωπο, αλλά δεν είναι ασφαλή για την υγεία των ζώων, π.χ. επειδή ενδέχεται να περιέχουν παθογόνους μικροοργανισμούς οι οποίοι προκαλούν αφρώδη πυρετό, κλασική πανώλη των χοίρων ή αφρικανική πανώλη των χοίρων. Επιπλέον, ο κανονισμός για τις μεταδοτικές σπογγώδεις εγκεφαλοπάθειες περιλαμβάνει μια «ολική απαγόρευση ζωοτροφών», η οποία απαγορεύει τη χρήση μεταποιημένων ζωικών πρωτεϊνών στη διατροφή των εκτρεφόμενων ζώων, με κάποιες περιορισμένες εξαιρέσεις, προκειμένου να αποφευχθεί η ανακύκλωση της ΣΕΒ μέσω της αλυσίδας ζωοτροφών. Ως εκ τούτου, ορισμένα προϊόντα ζωικής προέλευσης που είναι επιλέξιμα για κατανάλωση από τον άνθρωπο δεν είναι επιλέξιμα χωρίς περαιτέρω επεξεργασία για χρήση ως ζωοτροφές ή πρέπει να αποκλείονται εν μέρει από την αλυσίδα ζωοτροφών.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 853/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον καθορισμό ειδικών κανόνων υγιεινής για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης (ΕΕ L 139 της 30.4.2004, σ. 55).

Τα τρόφιμα που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο τα οποία περιέχουν πρωτεΐνες προερχόμενες από μηρυκαστικά, πλην των γαλακτοκομικών προϊόντων, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στη διατροφή των εκτρεφόμενων ζώων, εκτός των γουνοφόρων ζώων. Για τον λόγο αυτό, οι ζωοτροφές για τα γουνοφόρα ζώα και οι ζωοτροφές για τα ζώα συντροφιάς είναι οι μόνες επιτρεπόμενες χρήσεις των διατιθέμενων τροφίμων που περιέχουν πρωτεΐνες μηρυκαστικών εκτός των γαλακτοκομικών προϊόντων. Ωστόσο, τα τρόφιμα που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο, και έχουν μεταποιηθεί σε τετηγμένα λίπη μηρυκαστικών, σύμφωνα με τη νομοθεσία για τα ζωικά υποπροϊόντα, και δεν περιέχουν περισσότερο από 0,15 % κατά βάρος αδιάλυτες προσμείξεις, επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στη διατροφή των εκτρεφόμενων ζώων.

Οι απαιτήσεις σχετικά με τη μεταποίηση και τη διάθεση στην αγορά των απορριπτόμενων τροφίμων ζωικής προέλευσης καθορίζονται στο παράρτημα X του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 142/2011 της Επιτροπής⁽¹⁾.

Τα υλικά της κατηγορίας 3 που αναφέρονται στο άρθρο 10 στοιχείο α) έως ιγ) του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα μπορούν να χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ζωοτροφών για εκτρεφόμενα ζώα κατόπιν μεταποίησης σε μεταποιημένη ζωική πρωτεΐνη ή τετηγμένα λίπη, σύμφωνα με το παράρτημα X του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 142/2011.

Το νωπό κρέας μπορεί να χρησιμοποιείται για την παρασκευή ζωοτροφών για ζώα συντροφιάς, οι οποίες διατίθενται στην αγορά σύμφωνα με το άρθρο 35 του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα και με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο παράρτημα XIII του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 142/2011.

Τα πρώην τρόφιμα μπορούν να χρησιμοποιούνται για την παρασκευή ζωοτροφών για γουνοφόρα ζώα, οι οποίες διατίθενται στην αγορά σύμφωνα με το άρθρο 36 του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα.

Ορισμένα υλικά της κατηγορίας 3 που αναφέρονται στο τμήμα 10 του παραρτήματος X του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 142/2011 μπορούν να διατίθενται στην αγορά για τη διατροφή των εκτρεφόμενων ζώων, χωρίς περαιτέρω επεξεργασία, υπό τον όρο ότι το υλικό:

- είναι ενωσιακής προέλευσης,
- έχει υποστεί μεταποίηση όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 852/2004 ή σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 142/2011,
- δεν ήλθε σε επαφή με άλλα υλικά της κατηγορίας 3, και
- έχουν ληφθεί όλες οι αναγκαίες προφυλάξεις ώστε να αποτρέπεται η επιμόλυνση του εν λόγω υλικού.

Σύμφωνα με το μέρος II του τμήματος 4 του κεφαλαίου II του παραρτήματος X του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 142/2011, η αρμόδια αρχή δύναται να επιτρέπει τη μεταποίηση, τη χρήση και την αποθήκευση γάλακτος, προϊόντων με βάση το γάλα και παραγώγων του γάλακτος πλην της ιλύος από συσκευή φυγοκέντρησης ή διαχωρισμού, τα οποία είναι υλικά της κατηγορίας 3, όπως αναφέρεται στο άρθρο 10 στοιχείο ε) του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα, και γάλακτος, προϊόντων με βάση το γάλα και παραγώγων του γάλακτος που αναφέρονται στο άρθρο 10 στοιχεία στ) και η) του εν λόγω κανονισμού. Για παράδειγμα, η αρμόδια αρχή μπορεί να επιτρέψει την απευθείας διανομή προϊόντων με βάση το γάλα σε ορισμένους κτηνοτρόφους.

Επιπλέον, η αρμόδια αρχή μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα, να επιτρέπει στο έδαφός της τη συλλογή και τη χρήση υλικών της κατηγορίας 2 και της κατηγορίας 3 για τη διατροφή ζώων ζωολογικών κήπων, ζώων τσίρκων, ερπετών και αρπακτικών πτηνών εκτός από τα ζώα ζωολογικών κήπων ή τσίρκων, γουνοφόρων ζώων, άγριων ζώων, σκύλων από αναγνωρισμένα κυνοτροφεία ή αγελών κυνηγόσκυλων, σκύλων και γατών σε καταφύγια ή σκυλήκων σκυληκοκαλλιέργειας και γαιοσκυλήκων για δολώματα αλιείας.

Ο ακόλουθος πίνακας⁽²⁾ συνοψίζει τις επιτρεπόμενες χρήσεις ως ζωοτροφών και την απαιτούμενη επεξεργασία των τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο και τα οποία περιέχουν υλικά ζωικής προέλευσης, σύμφωνα με τον κανονισμό για τα ζωικά υποπροϊόντα και τον κανονισμό για τις μεταδοτικές σπογγώδεις εγκεφαλοπάθειες (όπως ίσχυε την 1η Οκτωβρίου 2017)

(1) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 142/2011 της Επιτροπής, της 25ης Φεβρουαρίου 2011, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί υγειονομικών κανόνων για ζωικά υποπροϊόντα και παράγωγα προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και για την εφαρμογή της οδηγίας 97/78/ΕΚ του Συμβουλίου όσον αφορά ορισμένα δείγματα και τεμάχια που εξαιρούνται από κτηνιατρικούς ελέγχους στα σύνορα οι οποίοι αναφέρονται στην εν λόγω οδηγία (ΕΕ L 54 της 26.2.2011, σ. 1).

(2) Ο πίνακας πρέπει να διαβαστεί από τα αριστερά προς τα δεξιά ως εξής: τα προϊόντα της πρώτης στήλης μπορούν να χρησιμοποιούνται, χωρίς περαιτέρω επεξεργασία, για την παρασκευή ζωοτροφών για ζώα συντροφιάς και ζωοτροφών για γουνοφόρα ζώα (Ναι/Όχι στη δεύτερη στήλη), και πρέπει να υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία, σύμφωνα με τη νομοθεσία για τα ζωικά υποπροϊόντα για χρήση σε ζωοτροφές για εκτρεφόμενα ζώα πλην των γουνοφόρων ζώων (Ναι/Όχι στην τρίτη στήλη) ή σε ζωοτροφές για ζώα συντροφιάς (αν η δεύτερη στήλη φέρει την ένδειξη «Όχι») και η τέταρτη στήλη δηλώνει αν υπάρχουν περιορισμοί στη χρήση τους για τη διατροφή των εκτρεφόμενων ζώων πλην των ζώων που εκτρέφονται για την παραγωγή γούνας. Όσον αφορά τις αποχρώσεις των ορθογωνίων παραλληλογράμμων: όσο πιο σκούρα είναι η απόχρωση τόσο πιο περιοριστική είναι η χρήση.

Τα τρόφιμα που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο τα οποία αποτελούνται από, περιέχουν ή έχουν μολυνθεί από ⁽¹⁾ :	Μπορούν να χρησιμοποιούνται χωρίς περαιτέρω επεξεργασία για την παραγωγή ζωοτροφών για ζώα συντροφιάς ή ζωοτροφών για ζώα που εκτρέφονται για την παραγωγή γούνας:	Πρέπει να υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία σύμφωνα με τη νομοθεσία για τα ζωικά υποπροϊόντα και προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως ζωοτροφές για εκτρεφόμενα ζώα πλην των ζώων που εκτρέφονται για την παραγωγή γούνας:	Επιτρέπεται η χρήση τους ως ζωοτροφών για τα ακόλουθα ζώα:
— γάλα, προϊόντα με βάση το γάλα και παράγωγα του γάλακτος, — αβγά/προϊόντα αβγών, — μέλι, — τετηγμένα λίπη, — ζελατίνη/κολλαγόνο από μη μηρυκαστικά υπό τον όρο ότι τα υλικά ζωικής προέλευσης — είναι ενωσιακής προέλευσης, — έχουν υποβληθεί σε επεξεργασία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για την υγιεινή των τροφίμων.	NAI	OXI	όλα τα ζώα
— γάλα, προϊόντα με βάση το γάλα και παράγωγα του γάλακτος, — αβγά/προϊόντα αβγών, — μέλι, — τετηγμένα λίπη, — ζελατίνη/κολλαγόνο από μη μηρυκαστικά αν το υλικό ζωικής προέλευσης ΔΕΝ έχει υποβληθεί σε επεξεργασία (π.χ. επιτραπέζια αβγά, νωπό γάλα, μέλι, τιραμισού που περιέχει ωμά αβγά κ.λπ.) ή αν αυτό προέρχεται από τρίτες χώρες.	OXI	NAI	όλα τα ζώα
ψάρια ή προϊόντα αλιείας	OXI	NAI	μη μηρυκαστικά ζώα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα ζώα υδατοκαλλιέργειας, τα ζώα συντροφιάς και τα γουνοφόρα ζώα
Κρέας μη μηρυκαστικών	NAI	NAI	ζώα υδατοκαλλιέργειας, ζώα συντροφιάς και γουνοφόρα ζώα
Προϊόντα με βάση το κρέας μη μηρυκαστικών ή προϊόντα αίματος μη μηρυκαστικών	NAI, υπό ορισμένες προϋποθέσεις	NAI	ζώα υδατοκαλλιέργειας, ζώα συντροφιάς και γουνοφόρα ζώα

⁽¹⁾ αν τα απορριπτόμενα τρόφιμα περιέχουν ή έχουν μολυνθεί από διάφορες κατηγορίες ζωικών προϊόντων που αναφέρονται στον πίνακα, εφαρμόζεται ο αυστηρότερος κανόνας.

Τα τρόφιμα που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο τα οποία αποτελούνται από, περιέχουν ή έχουν μολυνθεί από ⁽¹⁾ :	Μπορούν να χρησιμοποιούνται χωρίς περαιτέρω επεξεργασία για την παραγωγή ζωοτροφών για ζώα συντροφιάς ή ζωοτροφών για ζώα που εκτρέφονται για την παραγωγή γούνας:	Πρέπει να υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία σύμφωνα με τη νομοθεσία για τα ζωικά υποπροϊόντα και προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως ζωοτροφές για εκτρεφόμενα ζώα πλην των ζώων που εκτρέφονται για την παραγωγή γούνας:	Επιτρέπεται η χρήση τους ως ζωοτροφών για τα ακόλουθα ζώα:
Ζελατινή, κολλαγόνο ή κρέας μηρυκαστικών	ΝΑΙ	Άνευ αντικειμένου	ζώα συντροφιάς και γουνοφόρα ζώα
Προϊόντα με βάση το κρέας μηρυκαστικών	ΟΧΙ	Άνευ αντικειμένου	ζώα συντροφιάς και γουνοφόρα ζώα

4.4. Μεταφορές

Σύμφωνα με συνδυασμένη ερμηνεία των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 178/2002 και (ΕΚ) αριθ. 852/2004, η μεταφορά των τροφίμων πρέπει να διαχωρίζεται από τη μεταφορά των ζωικών υποπροϊόντων και να πραγματοποιείται σε/με διαφορετικά, ειδικά εμπορευματοκιβώτια/φορτηγά. Τα ζωικά υποπροϊόντα πρέπει να μεταφέρονται με μεταφορικά μέσα που έχουν εγκριθεί ή καταχωριστεί σύμφωνα με τον κανονισμό για τα ζωικά υποπροϊόντα και να συνοδεύονται από εμπορικό έγγραφο.

Περίληψη κεφαλαίου

8. Τα τρόφιμα που αποτελούνται από, περιέχουν ή έχουν μολυνθεί από προϊόντα ζωικής προέλευσης δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται απευθείας για την παραγωγή ζωοτροφών αλλά υπόκεινται πάντοτε καταρχάς στις διατάξεις του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα.
9. Κατ' αρχήν, όλοι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγής, της μεταφοράς, του χειρισμού, της μεταποίησης, της αποθήκευσης, της διάθεσης στην αγορά, της διανομής, της χρήσης ή της διάθεσης ζωικών υποπροϊόντων και παράγωγων προϊόντων πρέπει να καταχωρίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό για τα ζωικά υποπροϊόντα.
10. Τα τρόφιμα που αποτελούνται από, περιέχουν ή έχουν μολυνθεί από προϊόντα ζωικής προέλευσης τα οποία δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο αλλά προορίζονται για χρήση ως ζωοτροφές υπόκεινται σε συγκεκριμένες απαιτήσεις επεξεργασίας και περιορισμούς χρήσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ «ΑΝΑΛΩΣΗΣ ΕΩΣ» ΚΑΙ Η ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ «ΑΝΑΛΩΣΗΣ ΚΑΤΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ» ΕΧΟΥΝ ΠΑΡΕΛΘΕΙ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΠΟΥ ΠΕΦΤΟΥΝ ΣΤΟ ΔΑΠΕΔΟ ΣΕ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

5.1. Τρόφιμα των οποίων η ημερομηνία «ανάλωσης έως» και η ημερομηνία «ανάλωσης κατά προτίμηση πριν από» έχουν παρέλθει

Η αναγραφή ημερομηνιών στη σήμανση των τροφίμων προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾. Σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 1, τα εξαιρετικά ευπαθή τρόφιμα

⁽¹⁾ αν τα απορριπτόμενα τρόφιμα περιέχουν ή έχουν μολυνθεί από διάφορες κατηγορίες ζωικών προϊόντων που αναφέρονται στον πίνακα, εφαρμόζεται ο αυστηρότερος κανόνας.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές, την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1924/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1925/2006 και την κατάργηση της οδηγίας 87/250/ΕΟΚ της Επιτροπής, της οδηγίας 90/496/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της οδηγίας 1999/10/ΕΚ της Επιτροπής, της οδηγίας 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών της Επιτροπής 2002/67/ΕΚ και 2008/5/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 608/2004 της Επιτροπής (ΕΕ L 304 της 22.11.2011, σ. 18).

φέρουν ημερομηνία «ανάλωσης έως». Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων έχουν την ευθύνη να καθορίζουν την ημερομηνία «ανάλωσης έως» και την ημερομηνία «ανάλωσης κατά προτίμηση πριν από», ήτοι την ελάχιστη διατηρησιμότητα, λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα ασφάλειας, ποιότητας και εμπορίας. Ορισμένα τρόφιμα απαλλάσσονται από την υποχρέωση αναγραφής της ένδειξης «ανάλωση κατά προτίμηση πριν από», όπως τα φρέσκα φρούτα και τα μη ευπαθή τρόφιμα όπως το αλάτι, η ζάχαρη και το ξύδι. Η μόνη κατηγορία τροφίμων για την οποία η αναγραφή ημερομηνιών στη σημερινή τους καθορίζεται από τη νομοθεσία της ΕΕ είναι τα επιτραπέζια αβγά ⁽¹⁾.

Ένα πρόβλημα όσον αφορά την αύξηση της χρήσης τροφίμων μετά την πάροδο της ημερομηνίας «ανάλωσης κατά προτίμηση πριν από» ως ζωοτροφών είναι ότι σε ορισμένα κράτη μέλη οι αρμόδιες αρχές χαρακτηρίζουν τα εν λόγω τρόφιμα αυτομάτως ως:

- υλικά της κατηγορίας 2 σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα, αν περιέχουν προϊόντα ζωικής προέλευσης, πράγμα που αποκλείει τη χρήση τους ως ζωοτροφών· ή
- απόβλητα, αν δεν περιέχουν προϊόντα ζωικής προέλευσης, πράγμα που αποκλείει τη χρήση τους ως ζωοτροφών ή, τουλάχιστον, πρέπει να αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τη νομοθεσία για τα απόβλητα πριν να μπορέσουν να μετατραπούν σε ζωοτροφές.

Η ημερομηνία «ανάλωσης κατά προτίμηση πριν από» αποτελεί μάλλον χαρακτηριστικό παρά πρότυπο ασφάλειας. Κατά περίπτωση, ο υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών που είναι εν προκειμένω αρμόδιος πρέπει να ελέγχει, βάσει των αρχών της HACCP, αν υπάρχει δημόσιος κίνδυνος ή κίνδυνος για την υγεία των ζώων. Αν δεν υπάρχει τέτοιος κίνδυνος, τα αντίστοιχα τρόφιμα θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ζωοτροφές.

Η έννοια της ημερομηνίας «ανάλωσης έως» (τελικής ημερομηνία ανάλωσης) εξετάζεται στο άρθρο 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011:

- «Στην περίπτωση τροφίμων τα οποία είναι μικροβιολογικώς ιδιαίτερα ευαλλοιώτα και τα οποία, για τον λόγο αυτόν, ενδέχεται, έπειτα από σύντομο χρονικό διάστημα, να συνιστούν άμεσο κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία, η ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας αντικαθίσταται από την τελική ημερομηνία ανάλωσης. Αφού παρέλθει η τελική ημερομηνία ανάλωσης, το τρόφιμο θεωρείται μη ασφαλές σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφοι 2 έως 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002.»
- Σκοπός της διάταξης αυτής είναι να διευκρινιστεί ότι ένα τρόφιμο του οποίου η ημερομηνία «ανάλωσης έως» έχει παρέλθει δεν πρέπει να διατίθεται στην αγορά τροφίμων της Ένωσης λόγω του ότι δεν είναι ασφαλές για κατανάλωση από τον άνθρωπο. Δεδομένου ότι το άρθρο 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 αναφέρεται στο άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, το οποίο θεσπίζει γενικές απαιτήσεις ασφάλειας των τροφίμων, και όχι στο άρθρο 15 του εν λόγω κανονισμού (απαιτήσεις ασφάλειας των ζωοτροφών), τα τρόφιμα που δεν είναι πλέον κατάλληλα για κατανάλωση από τον άνθρωπο μπορεί να εξακολουθούν να προορίζονται για την παραγωγή ζωοτροφών για εκτρεφόμενα ζώα.
- Ως προϋπόθεση, τα τρόφιμα που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο και τα οποία περιέχουν ζωικά προϊόντα πρέπει να συμμορφώνονται προς τον κανονισμό για τα ζωικά υποπροϊόντα. Το άρθρο 14 στοιχείο δ) του εν λόγω κανονισμού αποκλείει ρητώς τη χρήση σε ζωοτροφές υλικών της κατηγορίας 3 που έχουν μεταβληθεί, λόγω αποσύνθεσης ή αλλοίωσης, σε βαθμό που να παρουσιάζεται απαράδεκτος κίνδυνος για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων μέσω του εν λόγω προϊόντος. Το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 απαγορεύει τη διάθεση στην αγορά ζωοτροφών οι οποίες είναι μη ασφαλείς ή τη διατροφή ζώων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων με ζωοτροφές οι οποίες είναι μη ασφαλείς. Το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 767/2009 επεκτείνει την εφαρμογή του κανόνα αυτού και σε όλα τα ζώα.
- Σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων ζωοτροφών έχουν την πρωταρχική ευθύνη να εξασφαλίζουν ότι τα τρόφιμα ή οι ζωοτροφές, σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής μέσα στην επιχείρηση που βρίσκεται υπό τον έλεγχό τους, ικανοποιούν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα οι οποίες αφορούν τις δραστηριότητές τους και επαληθεύουν την ικανοποίηση αυτών των απαιτήσεων. Αν οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων ζωοτροφών δεν μπορούν να εγγυηθούν τη συμμόρφωση προς το άρθρο 10 στοιχείο στ) του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα («... δεν δημιουργούν κινδύνους για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων») ή να διασφαλίσουν τη συλλογή και την επεξεργασία των υλικών της κατηγορίας 3 στις ζωοτροφές χωρίς μόλυνση με υλικά της κατηγορίας 2, όπως αναφέρεται στο άρθρο 9 στοιχείο ζ) του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα, ολόκληρο το συγκεκριμένο φορτίο θα πρέπει να χαρακτηρίζεται ως υλικό της κατηγορίας 2 (όχι για χρήση ως ζωοτροφή).

⁽¹⁾ Η ημερομηνία «ανάλωσης κατά προτίμηση πριν από» εφαρμόζεται στα αβγά που διατίθενται στην αγορά ως κατηγορία «Α/Φρέσκα» (επιτραπέζια αβγά) και ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 589/2008 της Επιτροπής, της 23ης Ιουνίου 2008, για τον καθορισμό λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου σχετικά με τις προδιαγραφές εμπορίας των αυγών (ΕΕ L 163 της 24.6.2008, σ. 6) (άρθρο 12). Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 853/2004, ο οποίος θεσπίζει ειδικούς κανόνες υγιεινής για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης (πάρτημα III τμήμα Χ κεφάλαιο 1 σημείο 3), διευκρινίζει περαιτέρω ότι τα αβγά πρέπει να παραδίδονται στον καταναλωτή εντός μέγιστης προθεσμίας 21 ημερών από την παραγωγή τους.

5.2. Υλικά που πέφτουν στο δάπεδο σε εγκαταστάσεις τροφίμων

Ορισμένες επιχειρήσεις επεξεργασίας τροφίμων αναφέρουν ότι τα τρόφιμα θεωρούνται αυτομάτως ως απόβλητα (απορρίμματα) αμέσως μετά την πτώση τους στο δάπεδο σε εγκαταστάσεις τροφίμων. Αυτό μπορεί να έχει νόημα όσον αφορά την κατανάλωσή τους από τον άνθρωπο αλλά όχι για τη διατροφή των ζώων. Η επαφή με το δάπεδο δεν πρέπει από μόνη της να αποκλείει τη χρήση των υλικών που πέφτουν στο δάπεδο ως ζωοτροφών, εφόσον ο παραγωγός έχει λάβει τα ακόλουθα μέτρα:

- ένα πρωτόκολλο για να διατηρεί το δάπεδο καθαρό,
- μέτρα για την πρόληψη τυχόν μικροβιακής, χημικής ή φυσικής μόλυνσης, και
- κατάλληλο εξοπλισμό για τη συλλογή των τροφίμων από το δάπεδο.

Τα μέτρα αυτά πρέπει να προσδιοριστούν, να αξιολογηθούν και να κριθούν κατάλληλα και θα πρέπει, ως μέρος του υποχρεωτικού συστήματος HACCP του υπευθύνου της επιχείρησης, να αφορούν ιδίως τη χρήση των εν λόγω υλικών ως ζωοτροφών σε μεταγενέστερο στάδιο της αλυσίδας. Ωστόσο, τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης τα οποία έχουν κριθεί ακατάλληλα για κατανάλωση από τον άνθρωπο λόγω της παρουσίας ξένων σωμάτων στα προϊόντα αυτά πρέπει να χαρακτηρίζονται ως υλικά της κατηγορίας 2 τα οποία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διατροφή εκτρεφόμενων ζώων, πλην των γουνοφόρων ζώων. Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων ζωοτροφών που θα διαθέσουν τις ζωοτροφές στην αγορά θα πρέπει, φυσικά, να διασφαλίσουν ακόμη ότι οι ζωοτροφές είναι υγιεινές, γνήσιες, ανόθευτες, κατάλληλες για τη χρήση για την οποία προορίζονται και εμπορεύσιμες ποιότητας.

Περίληψη κεφαλαίου

11. Τα τρόφιμα των οποίων η ημερομηνία «ανάληψης κατά προτίμηση πριν από» έχει παρέλθει μπορούν να χρησιμοποιούνται ως ζωοτροφές, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι απαιτήσεις ασφάλειας σύμφωνα με τη νομοθεσία για τις ζωοτροφές και, στην περίπτωση των τροφίμων που περιέχουν προϊόντα ζωικής προέλευσης, τηρούν τις διατάξεις του κανονισμού για τα ζωικά υποπροϊόντα.
12. Τα τρόφιμα των οποίων η ημερομηνία «ανάληψης έως» έχει παρέλθει δεν θα πρέπει αυτομάτως να αποκλείονται από τη χρήση τους ως ζωοτροφών. Αν ο υπεύθυνος της επιχείρησης ζωοτροφών μπορεί να εγγυηθεί ότι τρόφιμα των οποίων η ημερομηνία «ανάληψης έως» έχει παρέλθει δεν παρουσιάζουν κίνδυνο για την υγεία των ζώων και τη δημόσια υγεία, θα πρέπει να τους επιτρέπεται να εισέλθουν στην αλυσίδα ζωοτροφών.
13. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα υλικά που πέφτουν στο δάπεδο σε εγκαταστάσεις τροφίμων δεν θα πρέπει αυτομάτως να απορρίπτονται και μπορούν να χρησιμοποιούνται ως ζωοτροφές, όσον δεν παρουσιάζουν κίνδυνο για την υγεία των ζώων και τη δημόσια υγεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΔΙΑΘΕΣΗ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ

Σύμφωνα με τον κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 767/2009, εφαρμόζονται οι παρακάτω κανόνες για τα τρόφιμα που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο, τα οποία προορίζονται για ζωοτροφές, επιπλέον των απαιτήσεων για τα υλικά της κατηγορίας 3 της νομοθεσίας για τα ζωικά υποπροϊόντα:

6.1. Επισήμανση και συσκευασία

Οι διατάξεις του κεφαλαίου 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 767/2009 σχετικά με την παρουσίαση, την επισήμανση και τη συσκευασία εφαρμόζονται για τη διάθεση πρώην τροφίμων στην αγορά, λόγω του καθεστώτος τους ως πρώτων υλών ζωοτροφών. Για φορτία χύδην πρώτων υλών ζωοτροφών, οι ενδείξεις επισήμανσης μπορούν να αναγράφονται στα συνοδευτικά έγγραφα. Οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στα εν λόγω συνοδευτικά έγγραφα απαρτίζονται από τις αντίστοιχες ενδείξεις επισήμανσης ζωοτροφών και όχι από τα στοιχεία που ενδέχεται να εξακολουθούν να υπάρχουν στις ετικέτες των τροφίμων.

Λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 8 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 προβλέπει εξαίρεση από τις γενικές απαιτήσεις επισήμανσης για τις παραδόσεις μεταξύ των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 767/2009 δεν προβλέπει παρέκκλιση για τις παραδόσεις ενός υπευθύνου επιχείρησης ζωοτροφών σε άλλον υπεύθυνο επιχείρησης ζωοτροφών που δεν είναι ο τελικός χρήστης (κτηνοτρόφος).

6.2. Περιορισμοί χρήσης

Τα πρώην τρόφιμα με υλικά συσκευασίας [παράρτημα III του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 767/2009] και με υπερβολική χημική μόλυνση (οδηγία 2002/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾) ή μικροβιακή μόλυνση ⁽²⁾, απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται απευθείας ως ζωοτροφές. Οι εν λόγω πρώτες ύλες θεωρούνται μη συμμορφούμενες ζωοτροφές. Σύμφωνα με το άρθρο 20 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 767/2009, στη σήμανση των εν λόγω προϊόντων πρέπει να αναγράφεται σαφώς ότι δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται ως ζωοτροφές χωρίς επεξεργασία ή απολύμανση. Στη σήμανση πρέπει, σύμφωνα με το παράρτημα VIII του εν λόγω κανονισμού, να αναγράφεται επίσης η αντίστοιχη επεξεργασία, όπως η αφαίρεση των υλικών συσκευασίας ή η απολύμανση, που απαιτείται προκειμένου να καταστεί το προϊόν επιλέξιμο για ζωοτροφή.

Περίληψη κεφαλαίου

14. Οι γενικές απαιτήσεις σχετικά με την επισήμανση των ζωοτροφών εφαρμόζονται στα πρώην τρόφιμα. Οι πληροφορίες οι οποίες είναι πιθανό να εξακολουθήσουν να υπάρχουν στις ετικέτες των τροφίμων δεν διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις εν λόγω απαιτήσεις και δεν εξυπηρετούν τον σκοπό αυτό.
15. Στην επισήμανση των τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο και τα οποία δεν συμμορφώνεται προς τη νομοθεσία για την ασφάλεια των ζωοτροφών (ήτοι, πρόκειται για μη συμμορφούμενες ζωοτροφές) πρέπει να αναγράφεται σαφώς ότι τα εν λόγω προϊόντα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ζωοτροφές μόνο έπειτα από επαρκή επεξεργασία.

⁽¹⁾ Οδηγία 2002/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 2002, σχετικά με τις ανεπιθύμητες ουσίες στις ζωοτροφές (ΕΕ L 140 της 30.5.2002, σ. 10).

⁽²⁾ Τα ζωικά υποπροϊόντα που έχουν χαρακτηριστεί ως υλικά της κατηγορίας 1 ή της κατηγορίας 2 δεν μπορούν να αλλάξουν κατηγορία αφού υποβληθούν σε επεξεργασία απολύμανσης ή αποτοξίνωσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Επεξηγηματικό σημείωμα σχετικά με την εφαρμογή των κριτηρίων για τα υποπροϊόντα που προβλέπονται στο άρθρο 5 της οδηγίας-πλαισίου για τα απόβλητα στα προϊόντα της βιομηχανίας τροφίμων που δεν περιέχουν, δεν αποτελούνται από ή δεν έχουν μολυνθεί από προϊόντα ζωικής προέλευσης και που προορίζονται για ζωοτροφές [με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2007) 59 τελικό]:

1. *Είναι βέβαιη η περαιτέρω χρήση της ουσίας ή του αντικειμένου·*

Η πρόθεση παραγωγής ζωοτροφών από αυτές τις ουσίες τις καθιστά, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν ορισμένα χαρακτηριστικά που επιτρέπουν τη χρήση τους ως ζωοτροφών, πρώτες ύλες ζωοτροφών και, ως εκ τούτου, τις ενσωματώνει στο σύστημα ιχνηλασιμότητας της τροφικής αλυσίδας.

2. *Η ουσία ή το αντικείμενο είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν απευθείας χωρίς άλλη επεξεργασία πέραν της συνήθους βιομηχανικής πρακτικής·*

Η συνήθης βιομηχανική πρακτική περιλαμβάνει όλα τα μέτρα τα οποία θα λάμβανε ένας παραγωγός για ένα προϊόν, όπως:

- διαλογή, πλύσιμο ή ξήρανση των υλικών,
- προσθήκη υλικών που είναι αναγκαία για την περαιτέρω χρήση του προϊόντος, ή
- διενέργεια ελέγχου ποιότητας.

Ωστόσο, οι εργασίες μεταποίησης που συνήθως εκλαμβάνονται ως εργασίες ανάκτησης δεν μπορούν, καταρχήν, να θεωρηθούν κανονική βιομηχανική πρακτική υπό αυτή την έννοια. Ορισμένες από τις εν λόγω εργασίες μεταποίησης μπορούν να εκτελούνται στις εγκαταστάσεις παραγωγής, άλλες στις εγκαταστάσεις του επόμενου χρήστη, άλλες δε από μεσάζοντες, εφόσον πληρούν επίσης το κριτήριο ότι το προϊόν «παράγεται ως αναπόσπαστο μέρος μιας παραγωγικής διαδικασίας». Οι μεταποιητές τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο πρέπει να εφαρμόζουν τις μεταποιητικές διαδικασίες που απαριθμούνται στον κατάλογο των πρώτων υλών ζωοτροφών, οι οποίες είναι ευρέως αναγνωρισμένες και αποδεκτές βιομηχανικές πρακτικές.

3. *Η ουσία ή το αντικείμενο παράγεται ως αναπόσπαστο μέρος μιας παραγωγικής διαδικασίας·*

Με την όλο και μεγαλύτερη εξειδίκευση των βιομηχανικών διεργασιών, οι δραστηριότητες που εκτελούνται μακριά από τις εγκαταστάσεις παραγωγής του μεταποιητή (όπως η ξήρανση, ο καθαρισμός ή το πλύσιμο) δεν εμποδίζουν τον χαρακτηρισμό του υλικού ως υποπροϊόντος. Η χρήση τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο για την παρασκευή σύνθετων ζωοτροφών δεν απαιτεί πρόσθετη διαδικασία ανάκτησης. Οι μεταποιητές τροφίμων τα οποία δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο (υπεύθυνοι επιχειρήσεων ζωοτροφών) συλλέγουν τα υλικά, τα οποία αντιμετωπίζονται ως πρώτες ύλες για την παραγωγή ζωοτροφών, και εξασφαλίζουν μια ειδική διαδικασία μεταποίησης.

4. *Η περαιτέρω χρήση είναι σύννομη, δηλαδή η ουσία ή το αντικείμενο πληροί όλες τις σχετικές απαιτήσεις περί προϊόντων και προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας για τη συγκεκριμένη χρήση και δεν πρόκειται να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον ή στην ανθρώπινη υγεία·*

Η περαιτέρω χρήση τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο στη διατροφή των ζώων υπόκειται στην ενωσιακή νομοθεσία για τις ζωοτροφές, ιδίως δε στον κανονισμό για την υγιεινή των ζωοτροφών, που περιλαμβάνει την υποχρέωση των υπευθύνων επιχειρήσεων ζωοτροφών να εφαρμόζουν ένα πλήρες σχέδιο HACCP, καθώς επίσης στον κανονισμό για τη διάθεση των ζωοτροφών στην αγορά και στη γενική νομοθεσία για τα τρόφιμα.